

KÚRIA

BÜNTETŐ KOLLÉGIUMA

JOGGYAKORLAT-ELEMZŐ CSOPORT

2021.EI.II.JGY.B.1. szám

**Az előkészítő ülés gyakorlata,
különös tekintettel a beismerés feltételeire**

Összefoglaló vélemény-kivonat

**A Kúria Büntető Kollégiuma
elfogadta 2023. május 31. napján**

Az előkészítő ülés gyakorlata, különös tekintettel a beismerés feltételeire

A Kúria elnöke a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény 29. § (1) bekezdése alapján 2021. évre a büntetőeljárás területén a joggyakorlatelemzés témaként határozta meg: „Az előkészítő ülés gyakorlata, különös tekintettel a beismerés feltételeire”.

A joggyakorlat-elemző csoport feladata a 2017. évi XC. törvény a büntetőeljárásról (továbbiakban: Be.) Tizenharmadik rész LXXVI. fejezetében újra szabályozott és ezáltal új tartalommal megtöltött előkészítő ülés 2018. július 1. napjától kialakult bírói gyakorlatának vizsgálatára terjedt ki. A vizsgálat 2021. év első félévét is magában foglalta, tekintettel arra, hogy 2021. január 1. napján lépett hatályba a 2020. évi XLIII. törvény a büntetőeljárásról szóló törvény és más kapcsolódó törvények módosításáról (továbbiakban: Mód.tv.), ami módosította az előkészítő ülésre vonatkozó szabályozást is, ezzel reagálva a Be. hatályba lépését követően a joggyakorlatban jelentkező jogértelmezési problémákra.

A joggyakorlat-elemző csoport tagjai: dr. Csák Zsolt, a Kúria Büntető Kollégiumának vezetője, dr. Kónya István ny. kúriai elnökhelyettes, kormánybiztos, dr. Akác Zsolt ny. kúriai tanácselnök, dr. Schmidt Péter kúriai bíró, dr. Krémer László, a Pécsi Ítéltábla kollégiumvezetője, dr. Gunyecz Zoltán, a Nyíregyházi Törvényszék Büntető Kollégiumának vezetője, dr. Rác Zsolt, a Szombathelyi Törvényszék Büntető Kollégiumának vezetője, dr. Szabó Petra Ágnes, a Fővárosi Törvényszék bírójának, dr. Vass Péter, az Igazságügyi Minisztériumba beosztott bíró és dr. Nagy Gábor Bálint, a Legfőbb Ügyészség osztályvezető ügyésze volt. A csoport vezetőjének dr. Gimesi Ágnes Zsuzsanna, kúriai tanácselnököt jelölte ki a Kúria Elnöke.

A vizsgálat tárgyát a közvadas ügyek képezték és a joggyakorlat-elemző csoport – a jogszabályváltozásra tekintettel – a vizsgálati időszakot két részre bontotta a 2018. július 1. napjától (a Be. hatályba lépése) 2020. december 31. napjáig, és a 2021. január 1. napját követő időszakra. A vizsgálat valamennyi bírósági szintre kiterjedt, és a módszere az elsőfokú bírósági eljárásra vonatkozóan adatlapos adatszolgáltatás, míg a másod-, és harmadfokú bírósági eljárás esetében a határozat vizsgálat alapján történt.

A joggyakorlat-elemző csoport jelentése áttekinti az előkészítő ülésre és a terhelt beismerésére vonatkozó korábbi hazai jogi szabályozást, valamint röviden ismerteti a korábban az Országos Bírósági Hivatal által készített összefoglaló „Az új Be. alkalmazásának tapasztalatai” -ről (2019.május 7.) , valamint a Legfőbb Ügyészség által 2020. augusztus 4. napján elkészített összefoglaló jelentés főbb megállapításait.

A Be. előkészítő ülésre vonatkozó szabályozását – a Módtv. előírásaira is kiterjedően – négy kérdéskörre bontva elemzi a jelentés: Terhelti együttműködés – előkészítő ülés; Bűnösséget beismerő nyilatkozat – terhelti vallomás; Bűnösséget beismerő nyilatkozta elfogadása, valamint Jogorvoslati jog – jogorvoslati eljárás.

A joggyakorlat-elemző csoport által elvégzett vizsgálat megállapításai az elsőfokú ügyek esetében 10 témakörre terjednek ki, melyből indokolt kiemelni: beismerő nyilatkozat elfogadása

tekintetében a gyanúsítottai vallomás és az előkészítő ülésen tett beismerő nyilatkozat közötti kapcsolatot, valamint a vádlott beszámítási képességének és a beismerő nyilatkozat elfogadásának összefüggéseit, továbbá a beismerő nyilatkozat elfogadása tárgyában hozott végzés indokolását.

- A beismerő nyilatkozat elfogadása tekintetében nem vet fel problémát az az eset, ha a terhelt a nyomozás során beismerte a megalapozott gyanú tárgyát képező bűncselekményt, majd az előkészítő ülésen – ezzel egyezően – a vádirati tényállás tekintetében is bűnösséget beismerő nyilatkozatot tett. Más a helyzet, ha a terhelt a nyomozás során tagadta a bűnösségét és az előkészítő ülésen beismerő nyilatkozatot tett, de a vallomástételt megtagadta. Ebben az esetben a Módtv. miniszteri indoklására figyelemmel a Be. 504. § (2) bekezdés b) és c) pontjában írt feltétel vizsgálata tekintetében helyesnek mutatkozik az a gyakorlat is, hogy amennyiben a vádlott előkészítő ülésen tett beismerő nyilatkozatát az iratok – a terhelt nyomozati vallomását kivéve – egyértelműen alátámasztják és nem merül fel olyan adat vagy körülmény, amely kételyt ébresztene a nyilatkozat önkéntessége tekintetében, végül – összesen 12 ügyben – erre tekintettel a beismerő nyilatkozat elfogadását megtagadta.

- A terhelt beszámítási képességének kihatását a beismerő nyilatkozat elfogadására a Kúria a Bt. II. 1.399/2020. számú (BH.2021. 160.) határozatában munkálta ki, ami a joggyakorlat számára iránymutató.

- A bűnösséget beismerő nyilatkozatot elfogadó végzés nem pervezető végzés, így e határozatnak indokolást is tartalmaznia kell. Az első és második vizsgálati időszakban megtartott előkészítő ülésekről kiállított adatlapok alapján az indokolások tartalmában nem mutatkozik eltérés annak ellenére, hogy a második időszakban már a beismerő nyilatkozat törvényi feltételek hiányában történő elfogadása abszolút eljárási szabálysértés. Ugyanakkor – az adatlapok alapján – a második időszakban 11,2%-kal több ügyben tartalmazza a jegyzőkönyv a beismerő nyilatkozatot elfogadó végzés indokolását.

A másodfokú bíróságok joggyakorlatának elemzéséhez 4 ítéletábra és 15 törvényszék által megküldött határozatok szolgáltak alapul, öt vármegyében és egy ítéletábrán a megadott szempontoknak megfelelő másodfokú határozat meghozatalára egyik vizsgált időszakban sem került sor. Az első vizsgálati időszakra vonatkozóan a – 2019. július 1. – 2020. december 31. között hatályos – Be. 609. § (2) bekezdés e) pontja szerinti relatív eljárási szabálysértés alapján az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezésére az ítéletábrák esetében két esetben került sor, melyből egy ügyben a Kúria a hatályon kívül helyező végzést hatályon kívül helyezte, míg a törvényszékek 27 ügyben hoztak ebből az okból eredően kasszatórius döntést. A második vizsgálati időszakban a Be. 608. § (1) bekezdés h) pontjában meghatározott abszolút eljárási szabálysértés miatt az ítéletábrák nem, míg a törvényszékek 18 ügyben hoztak hatályon kívül helyező határozatot. A Be. 606. § (3) bekezdése alapján az elsőfokú ítélet megváltoztatására az első vizsgálati időszakban az elsőfokú törvényszéki ügyekben 4, míg az elsőfokú járásbírói ügyekben 10, a második vizsgálati időszakban 2, illetve 42 ügyben került sor.

A Kúria jogegységesítő tevékenysége tekintetében a joggyakorlat elemző csoport jelentése megállapítja, hogy 2021. január 1. napját megelőzően a Kúria ítélezési gyakorlatában az

előkészítő ülés csak szűk keresztmetszetben jelenhetett meg, mivel a beismerő nyilatkozat Be. 504. § (2) bekezdésben írt feltételek hiányában történő elfogadása relatív eljárási szabálysértés megállapítására adott lehetőséget, amelynek megsértése felülvizsgálati eljárás alapjául nem szolgálhatott. Így az első vizsgálati időszakban a Kúria elsődlegesen a Be. 565. § (2) bekezdésében meghatározott büntetékiszabást érintő szabály megsértése miatt benyújtott indítványok elbírálása alapján járhatott csak el. E tárgykörben a jelentés kiemelte a Kúria Bt.688/2019/5. (BH 2020.64.) és a Bfv.1526/2021/11. számú döntését.

A második vizsgálati időszakban – a törvénymódosításra tekintettel – a Kúria a beismerő nyilatkozat elfogadása feltételeinek vizsgálata vonatkozásában is kifejtette már a jogegységesítő tevékenységét, melyből a jelentés kiemelte a Bfv.I.639/2021/10. számú (BH 2022.121.), Bt. II. 1.399/2020. számú (BH 2021.160.), továbbá a Bfv.I.1114/2021/8. számú határozatot.

A vizsgálat összegzéseként a joggyakorlat-elemző csoport arra megállapításra jutott, hogy a bírósági eljárások időszerűségét jelentősen elősegítő, a jogalkotó által új tartalommal felruházott előkészítő ülés szabályozása a bírói gondolkodás megváltoztatását igényelte, hiszen a Be. hatályba lépésig – a bírósági eljárásra vonatkozó általános szabályok szerint – a vádlott büntetőjogi felelősségének megállapítására kizárólag a tárgyaláson lefolytatott bizonyítást követően kerülhetett sor. 2018. június 1. napjától a korábbi külön eljárás szabályai váltak általánossá és a bíróság az előkészítő ülésen a terhelti beismerő nyilatkozat elfogadása alapján bűnösséget megállapító ügydöntő határozat meghozatalára jogosult. A Be. a joggyakorlat-elemzés tárgyát képező időszakban 3 éve volt hatályban, ez idő alatt e a bíróságok joggyakorlata nemcsak kialakult, hanem döntőrészt egységes képet is mutat.

Budapest, 2023. április 21.

Dr. Gimesi Ágnes
a joggyakorlat-elemző csoport vezetője